

SANTIAGO RUSIÑOL

MONOLEC

EL PRESTIDIGITADOR

Santiago
Rusiñol
Obra completa

EL PRESTIDIGITADOR

D'aquesta obra se n'han tirat 10 exemplars,
numerats, en paper Japó.

Exemplar X

Santiago
Rusiñol
Obra completa

El Prestidigitador, monolog

per SANTIAGO RUSIÑOL

Típ. «L'Avenç»: Ronda Universitat, 20

Barcelona, 1903

C. L. A Rus

Santiago
Rusinol
Obra completa

Estrenat en el Teatre Català
la nit del 12 Janer de 1903, per l'Enric Borràs

EL PRESTIDIGITADOR

Es un home d'uns cinquanta anys. Va de frac; un frac de lloguer, ample i encongit alhora. Se presenta davant del public darrera d'una tauleta nigromantica, plena d'eines de fer jòcs de mans, i avança cap al public i diu:

Senyores, cavallers i autoritats:

Al presentar-me en còs present, *frente a frente* de tant respectable public, am gran *recato* tinc de dir-los que fins ara'ls colleagues del meu art que havien fet jòcs de mans davant dels sempre respectables publics, feien jòcs de mans am trampa. Jo, senyores, senyors i autoritats, no'n gasto, de trampa. Jo ni això gasto: si per cas, la trampa surt sola. Es trampa espontania,

natural; trampa lliure, trampa providencia, trampa miracle, trampa que's presenta sola i que jo no puc aturar-la sense deturar el destí. Jo, *señores*, deixant apart el destorb de la modestia, he treballat la nigromancia de mans davant de dos emperadors, un de viu i un altre de destronat, de sis presidents de república am trono, d'un sultà amb el seu rotllo natural d'odalisques numeraries, davant de la bella Otero, d'en Mazzantini, d'en Victor Hugo, que al cel siga, i mai he tingut una queixa, ni m'han dut pres, ni m'han tirat llegums ofensives, ni m'han xiulat les orelles, i això que he fet sorts de mans capaces de sorprendre i exaltar a les mateixes classes passives. De cintes de la boca me n'he tret a peces senceres; d'això d'estar-me en un tumbol fent el mort sent viu, m'hi he passat mesos i sense anyorar la familia; del *ren-gló* d'hipnotisar, he deixat adormits a subjectes que havien perdut la són per tota una eternitat; devegades, fins el respectable public se m'adormia als dits; devegades no'ls podia despertar; devegades, fins jo mateix m'adormia, no per són, sinó per

descuit; i és que en còmptes de mirar als altres me mirava jo mateix, i en el lloc que'm mirava allí'm clavava la sòn, i em quedava un formigor en aquella part adormida. N'hi ha molts que fan dormir per medi de la conversa... no és veritat?... Doncs, jo, mirant. El meu *fluid* són els ulls: els tinc de lleona. Jo agafo pels dits a la persona, li clavo la vista a la nina de la dreta i a la nina de l'esquerra, si la persona no és borneya, i... zas!... li endavino lo que pensa. N'hi ha que no pensen: doncs, també'ls ho endavino. «Vostè no pensa», els dic. «Endavinat.» «Vostè no vol anar a un presiri.» «Justa!» «Vostè estima la moneda.» «També.» «Vostè sent més desitjos mundanals per la dòna del veí que aperitius per la propia.» «Dòmino!» Ni un mal pensament m'escapa de la persona adormida. N'hi ha que en plena catalepsia'ls clavo una espina a la llengua, i ells... res: no se senten de res. Ells criden, és clar que criden, i esvaloten. Fins hi ha hagut subjectes hipnotics que m'han mossegat les cames; però ells no més senten una cosa; i saben què? Senten no poder fugir dels lligams

que'ls poso d'estat natural hipnotic, d'enrampamenta insensible. He fet verdaders miracles: he fet enraonar a un picador, he fet tenir modos a un *policia secreta*, he fet *despejar* a una miloca, he fet l'avinença del capital i el treball, he fet recobrar la vista a tot un vista d'aduanes, i tot això, cavallers, per la sòn, la sòn sense sòn, per la virtut de les cartes i per la gran nigromancia, com van a veure'ls exemples.

(Baixa al public remenant les cartes, i en dóna a triar una a un del public.)

Trii una carta, la que vulgui. Trii un rei, si és monarquic; si és republicà, una reina; i si no és res, trii l'as d'oros. Trii sense por... Ja ha triat? Doncs, *bueno*. Aquesta mateixa carta, per medi de l'atracció violenta, passarà a dintre d'aquesta capsa, que tinc suggestionada. Quina carta ha pensat? *(El senyor i la senyora'n diuen una.)* Es aquesta. *(Senyalant la capseta. En surt una altra; i ell, veient que no surt la mateixa:)* Ja veuen que que de què. Les coses no's poden afinar tant, que l'home... ai!... l'home, lo mateix que la dòna, és una mica *infalible*. No's canci,

i pensi-n una altra. (*Tampoc l'endavina.*)
Ja ho veuen (*somrient*): tampoc és aquesta: deu haver sortit la del costat; però quan ha sortit és que havia de sortir. Les cartes ja saben el seu dever; les cartes són espontànies. Per què no ha sortit la que havia de sortir? Perquè no ha volgut; pot-ser perquè no ha pogut; pot-ser perquè no era la seva hora. Respectem la voluntat de les cartes, cavallers; respectem-les, si volem ser respectats, i passem an el jòc de cintes. (*Obre la boca.*)

Mirin-me la boca: és una boca de calibre natural. Calço culleres del divuit. Doncs, bé: per aquesta boca senzilla, arquejada i natural, veuran sortir-ne, a les bones, deu kilòmetres quadrats de cinta de seda nova, i vinticin de trenzilles. Vagin comptant, vagin comptant, els que sapiguen de comptes. Sumin els metres, restin els pams i multipliquin meridians i els sortiran les distàncies.

(*Té un rotllo de cintes a l'esquena, que se les fa passar per darrera l'orella, com si li sortissin de la boca, de manera que tot-hom se n'adongui.*)

Vagin mirant: cintes d'Isabel *la Catòlica*, cintes de monyos, de monyes; cintes am dedicatories, cintes de pendons de coro, cintes de legions d'honor, cintes d'honor de legions, cintes sèns fi, que'm van sortint per la boca. És el corn de l'abundancia, de totes les vanitats; és el corn... (*El rotllo li cau i se li veu clara la trampa.*) És el *cuerno*, és el corn que vessa; és que no hi caben a la boca; és que'l món n'és ple de vanitats mundanals; és que vessa, que'm vessen per les espatlles, i és que també sóc vanitós i tinc les meves reliscades.

Però no s'alarmin i passem a l'hipnotisme; passem al gran hipnotisme, a la sòn artificiosa, a la sòn obligatoria, a la sòn vacuna, a la sòn que no necessita de lectures ensopides pera declarar se espontania. Necessito un *mèdium*, un jove que faci de *medio*. Si pot estar ben delicat de salut, molt millor... és a dir, pitjor pera'l jove i millor pera l'experiment. Necessito un jove flaquej, nerviós, llarc de coll, i, si pot ser d'ull blau, molt millor. No n'hi ha cap de nascut am dos mesos d'*adelanto*? Si n'hi ha algun que vulgui pujar, se l'adormirà per força,

Santiago
Rusiñol
—Obra completa

i, si vol, se'l tornarà adormit an el *seno* de la família. No hi ha cap voluntari a la són? (*Puja un jove.*) (1) Molt bé, jove; molt bé! Vostè m'agrada: té totes les condicions. Assegui-s, i calli, i consenti. Vostè tindrà una són virginal. Té cara de pasta d'agnus. Ja veuen, *señores*, que és un jove en bon estat. (*Li dona un pessic i fa un crit.*) Encara és sensible. Doncs, d'aquí una estoneta, en el moment que trenqui'l són, li podré fer pessigolles, trepitjar-lo, rosegar-li les orelles, rompre-li un braç o obrir-li la post del pit sense que ell se ressenti d'això que'n diem experiments.

(*Quan el jove sent això, vol fugir, i ell li diu apart:*)

Si no's mou li donaré dugues pessetes. (*L'agafa per les mungeques.*) Miri-m; miri-m ben fixo; miri-m com un assessí. (*El jove se'l mira.*) Ara. Li mano que dormi; li mano que tanqui'ls ulls. (*El jove mira al sostre.*) Dormi, li dic. Dormi desseguida. Dor-

(1) Naturalment que estarà convingut: si'n pugés algun de bona fe, se l'insultarà i se'l treurà a bofetades.

Santiago
Rusiñol
Obra completa

mi, reïra de bet! (*El pessiga, i el jove fa un crit i vol fugir. Apart.*) Si no dorm i em compromet li forado les orelles! (*An el public.*) Ja's va adormint. Ja és meu. *Señores:* notin ben bé lo que pot la suggestió. D'aquest jove, que si molt convé era un noi tonto, per medi de la bacaina artificial se'n pot fer un subjecte intel·ligent; d'un perdulari, que és molt probable que sigui, una persona honradíssima. (*Quan sent insultar-se fa un esforç pera fugir, i el prestidigitador l'aguanta per les munyèques.*) Ara, qualsevol diria que està despert com nosaltres. (*El jove brega pera fugir.*) Doncs, no, senyors: dorm. Té la rabia hipnotica; té la crisis cataleptica; el furor del somni, com diem els de l'ofici. Però ell no's mourà de la cadira. (*Li posa'l genoll al pit.*) El tinc dominat per la mirada. (*Reb un cop de puny.*) Ara somnia. I té un somni dolç, tranquil, suau, com un somni d'infantó. (*Reb una mossegada al braç.*) Lladre! Somnia idilis, somnia papellonetes, somnia que esclafa lliris, somnia roses, somnia que té als braços una nimfa. (*El jove l'agafa, el tira per terra i fuig. El prestidigitador*

s'aixeca, s'espolsa i diu:) No era una nimfa, *señores*, la que tenia als braços. ¡Quin animal més rebelde! De tots els que he vist somniar, aquest ha estat el somniador més poca-vergonya. Perquè, aveïam: posin-se en el meu lloc. Que li costava molt d'adormir-se? No li donava dugues pessetes? Que no ho podia conèixer que jo era un pare de família i fer-me quedar conforme? Perquè jo, senyores, senyors i autoritats reunides, tot allò d'emperadors i sultans era no més que un anem dient: jo no n'he vist mai d'aquest personal d'enlaire. Lo que veig cada dia a casa són quatre criatures i mitja, am quatre bocasses obertes com cinc orenetes de niu; lo que veig, que ja he provat de fer-ho tot, i que ara fins faig jòcs de mans, i de peus, i de genolls, i de colzes, i de costelles, i fins de cap ne faria pera poder tancar aquelles boques. Ara que ja tinc franquesa am vostès, ja'ls ho diré: això dels jòcs, mai, però mai, me han sortit bé. Sembla que per casualitat n'hauria d'haver encertat alguna d'aqueixes ditxoses cartes. Doncs elles, mai: se concerten pera deixar-me compromès. Am

tanta gent com dorm pel món, sembla que algun benefactor se m'hauria d'haver adormit als dits, anc que no fos d'avorriment. Doncs ells, *nada*: desperts sempre, i am una vivor a la vista com si'ls hagués donat cafè, i am desvetllamenta cronica. Que he cridat un rei? Doncs ha sortit un cavall. Que he cridat un cavall? Una euga. I que no he cridat a ningú? M'han sortit totes plegades.

Però no hi tornaré més, senyores. Ha estat l'última provatura. Vaig a fer-los el darrer jòc, com a jòc de desagravis, i me'n despedeixo per sempre. Aquest cop estiguin tranquils, que és un jòc que sempre'm surt bé. Aquesta flor, que és de paper, com poden veure, anirà a parar an aquella capsa, i de la capsa, de la misteriosa capsa, en sortirà un colomet, que, com l'he criat de niu, volarà per tota la sala, i em vindrà a l'espatlla com aquell aucellot de l'Arca. Va! A la una, a les dugues, a les tres!...

(Desapareix la flor, obre la capsa, i espera que surti'l colom. El colom no surt, mira la capsa i el troba ofegat a dintre. Allavors l'agafa per una pota i diu:)

OBRES DE L'AUTOR

- Una excursió al Tago** (agotada).
Desde el molino, il·lustracions de R. CASAS (agotada).
L'home de l'orga, monoleg (agotat).
Andalusia vista per un català, conferència (agotada).
Discurs llegit en els Jocs Florals de Granollers (agotada).
Anant pel món (agotada).
Impresiones de arte, il·lustracions de ZULOAGA, MAS i FONDEVILA, OLLER i RUSIÑOL (agotada).
Oracions, il·lustracions de MIQUEL UTRILLO, música d'ENRIC MORERA.
Els caminants de la terra, poema en prosa (agotada).
Fulls de la vida, il·lustracions de R. PICHOT (agotat).
L'alegria que passa (agotada).
El jardí abandonat, quadro poèmatc en un acte, música de JOAN GAY.
Teatre: L'alegria que passa, El jardí abandonat i Cigales i Formigues, música d'ENRIC MORERA i de JOAN GAY.
¡Llibertat!, comèdia en tres actes.
Mis hierros viejos, conferència.
Els Jocs Florals de Canprosa, comèdia en un acte.
El Poble Gris (agotant-se).
El Malalt Crònic, comèdia en un acte.
El jardí abandonado, quadro poèmatc en un acte traduït al castellà per MIQUEL SARMIENTO.
El Prestidigitador, monoleg.

Festa modernista del Cau Ferrat (agotant-se).

A PUNT DE SORTIR

- El pati blau**, drama en dos actes.
L'Hèroe, drama en tres actes.

